

Göteborgs kommun
Stadsdelsnämnden Majorna-Linné
majornalinne@majornalinne.goteborg.se
Rektor för förskoleklass och årskurserna 1-3
vid Karl Johansskolan
Kristin.arplow@majornalinne.goteborg.se
Rektor för årskurserna 4-6, samt årskurs 9
Annika.hessman@majornalinne.goteborg.se

2012-12-04
Dnr 43-2010:4949
1 (8)

Tillsyn vid Karl Johansskolan

Skolinspektionen har genomfört tillsyn i Göteborgs kommun under år 2011. Vid tillsynen har Skolinspektionen besökt samtliga skolenheter i kommunen.

Karl Johansskolan besöktes av Skolinspektionen den 13 och 14 september 2011. Därefter besöktes Karl Johansskolan även den 13 och 14 november 2012. Beslut om återbesök togs då Skolinspektionen under hösten 2012 tagit emot fem anmälningar gällande Karl Johansskolan. Anmälningarna handlar om brister i elevernas möjlighet till särskilt stöd samt kränkande behandling av elever vid skolan. Anmälningarna sammanföll i tid med att huvudmannen skulle inkomma med komplettering av åtgärd som Skolinspektionen begärt in med svarsdatum den 20 september 2012. Skolinspektionens krav på förtydligande handlade om det särskilda stödet vid Karl Johansskolan.

Fakta om skolan

Karl Johansskolan är en kommunal grundskola och är centralt belägen i stadsdelen Majorna-Linné. Vid skolan går elever i förskoleklass och i årskurserna 1-6 samt i årskurs 9. Inför höstterminen 2012 skedde en omorganisation av skolan och eleverna i blivande årskurserna 7 och 8 började vid andra skolor i stadsdelen. Till hösten 2013 kommer skolan att ha elever i förskoleklass och i årskurserna 1-6.

Höstterminen 2012 har skolan 588 elever i förskoleklass och årskurserna 1-6 samt i årskurs 9. Flertalet elever vid skolan kommer från närområdet men skolan har också ele-

Beslut

2012-12-04

Dnr 44-2010:4949

2 (8)

ver som kommer från andra stadsdelar. Enligt rektorerna har cirka 30 procent av eleverna annat modersmål än svenska.

Bakgrund

Vid den regelbundna tillsynen av Karl Johansskolan under hösten 2011 framkom allvarliga brister i verksamheten som föranledde en rad förelägganden från Skolinspektionen, bl.a. gällande skolans arbete med trygghet och studiero samt särskilt stöd. I skrivelse till Skolinspektionen den 2 maj 2012 redogjorde huvudmannen för de åtgärder som vidtagits med anledning av Skolinspektionens förelägganden. Skolinspektionen granskade huvudmannens svar och begärde in ett förtydligande från huvudmannen vad gällde skolans arbete för att ge elever i behov av särskilt stöd det stöd de har rätt till. Övriga svar från huvudmannen gällande konstaterade brister vid skolan godkändes av Skolinspektionen den 18 juni 2012, däribland skolans arbete mot trakasserier och kränkande behandling. Huvudmannens svar på begäran om förtydligande inkom till Skolinspektionen den 28 september 2012. Under hösten 2012 har Skolinspektionens avdelning för anmälningsärenden tagit emot fem anmälningar, dessa gäller skolans arbete med särskilt stöd och skolans arbete mot trakasserier och kränkande behandling.

Med anledning av ovanstående gjorde Skolinspektionen ett återbesök vid skolan den 13 och 14 november 2012. Vid detta besök uppgav rektorerna att processer pågår för att förbättra kvaliteten inom de områden anmälningarna gäller och det område som omfattas av tillsynens uppföljning.

Skolinspektionen kan dock efter sitt besök konstatera att skolan fortfarande inte ger samtliga elever i behov av särskilt stöd det stöd de har rätt till, trots att skolan haft lång tid på sig att åtgärda denna brist. Skolinspektionen kan också konstatera att skolmiljön vid Karl Johansskolan – trots de åtgärder som huvudmannen rapporterat skulle ha vidtagits vid skolan – fortfarande inte präglas av trygghet och studiero. Vid skolan bedrivs inte ett systematiskt och målinriktat, av rektorerna initierat arbete som omfattar all personal vid skolan, detta i syfte att motverka kränkande behandling av elever.

Skolinspektionen ser allvarligt på de uppmärksammade bristerna.

Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Göteborgs kommun att vidta nedanstående åtgärd för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 28 januari 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Trygghet och studiero

Bedömning

Skolmiljön vid Karl Johansskolan präglas inte av trygghet och studiero.

Vid Karl Johansskolan bedrivs inte ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever.

Göteborgs kommun ska därför vidta åtgärder så att arbetet med trygghet och studiero utformas i enlighet med de krav som ställs i 5 och 6 kap. skollagen.

I detta ingår att:

- Skolans ordningsregler ska vara framtagna under medverkan av eleverna och följas upp på varje skolenhet. Rektor ska besluta om ordningsreglerna.
- Rektor och lärare vidtar de omedelbara eller tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero eller för att komma till rätta med en elevs ordningsstörande beteende.
- Genomföra åtgärder vid Karl Johansskolan för att förebygga och förhindra att elever utsätts för kränkande behandling.
- Det för varje skolenhet/verksamhet ska finnas en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp.

Motivering

Enligt skollagen ska det finnas ordningsregler vid en skolenhet. Eleverna ska vara med vid utarbetandet av reglerna. Reglerna ska följas upp. Rektor beslutar om ordningsreglerna. Enligt skollagen ska huvudmannen se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling. Det åligger också huvudmannen att se till att det varje år upprättas en plan som anger de konkreta åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Vid Karl Johansskolan finns ordningsregler som enligt rektorerna började gälla vid starten av höstterminen 2012. Reglerna är en uppräkningslista av de rättigheter och skyldigheter som gäller vid skolan och avslutas med en konsekvensbeskrivning som enbart riktar sig till eleverna av vad som sker om man inte håller sig till reglerna. Intervjuer

Beslut

2012-12-04

Dnr 44-2010:4949

4 (8)

med lärare visar att reglerna är upprättade av rektorerna och inte framtagna i process med lärare och elever. Vid intervjuer med elever berättar de att det ofta är bråk på rasterna. Det är inte alltid det finns vuxna att tillgå eller att de bryr sig om eleverna ber om hjälp. Eleverna ger exempel på tillfällen när de t.ex. fått höra av en vuxen person att "du är inte min elev, leta upp din lärare". Eleverna berättar vidare om elever vid skolan som de är rädda för och vilka strategier de har för att hjälpa varandra när de här eleverna dyker upp. Intervjuer och besök i verksamheten visar vidare att alla elever inte har den studiero de har rätt till. Både elever och lärare berättar att stora grupper och elever som behöver stöd eller utmaningar gör att det kan bli oroligt i klassrummen och att eleverna därmed inte får den studiero de har rätt till, detta för att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling och i övrigt utvecklas så långt som möjligt. Både elevhälsoteamet och lärarna pratar om elever som finns utanför klassrummen och inte deltar i lektion med resten av klassen. Lärarna kallar dessa elever för "rymmare", de vill inte gå in på lektion och det händer att lärare måste bevaka dessa elever så att de inte lämnar skolområdet. Enligt intervjuade lärare har skolan anställt så kallade "co-drivers", timanställd personal som saknar pedagogisk behörighet och som har som uppgift att ha kontroll över elever som är stökiga och som inte vill vara på skolan. Elevhälsoteamet ger bilden av att det också finns elever som "körs ut" från lektionen när de inte uppför sig och får sitta i korridoren tills läraren hämtar in dem och elevhälsan benämner dessa elever "korridorbarn". Vid intervju med rektorerna säger de att de inte känner till namnet "co-drivers" utan att detta är personer som arbetar som timanställda assistenter för att hjälpa till i klassrummen för att lärarna ska få mer tid till undervisning. De säger sig inte heller känna till att barn körs ut från lektioner, de har däremot kännedom om att det finns elever som inte vill gå på lektion och som måste hämtas in.

Intervjuer med rektorer, lärare, elevhälsoteam och elever visar att det saknas ett gemensamt, systematiskt värdegrundsarbete vid skolan. Lärare säger i intervju att samarbetet brister, var och en gör så gott de kan för att få verksamheten att fungera och att en uppgivenhet finns kring brister på systematik och gemensamt förhållningssätt. Något av rektorerna initierat och systematiskt arbete för ett gemensamt värdegrundsarbete finns inte vid skolan. Rektorerna berättar att de har startat ett arbete där samtal med inriktning mot att tala med utåtagerande elever erbjuds. Det är dock frivilligt för lärarna om de vill delta eller ej. Flertalet av eleverna uppger att de sällan pratar förebyggande om hur man ska vara mot varandra utan när något har hänt tar läraren ibland upp det som skett till diskussion. Lärare berättar att när de rapporterar incidenter till rektorerna så får de aldrig en återkoppling på sin anmälan men de fortsätter ändå att rapportera därför att det är en skyldighet de har och för att det är viktigt att det som händer eleverna finns nedskrivet och rapporterat till huvudmannen.

Vid tillsynen 2011 fick Karl Johanssskolan kritik för bristen på systematik i värdegrundsarbetet och att det därmed blev varje enskild lärares uppgift att arbeta med värdegrunden utifrån eget engagemang och ork. Skolan fick även kritik för den bristande

studieron vid skolan och vikten av studiero poängterades bland annat i syfte att höja måluppfyllelsen vid skolan. Skolinspektionen finner det allvarligt att de åtgärder som huvudmannen rapporterat som vidtagna åtgärder vid skolan inte visar sig ha förankring i verksamheten och att bristerna gällande skolans arbete med elevernas trygghet och studiero kvarstår i samma omfattning som vid tillsynstillfället i november 2011.

Karl Johansskolan har en likabehandlingsplan daterad den 20 augusti 2012. Planen saknar uppföljning av förra årets åtgärder och planen hänvisar till att "förra årets mål inte var tillräckligt tydliga och mätbara". En genomgång av nu aktuell plan visar att det även inför kommande år finns ett stort antal åtgärdsområden av vilka vissa är svåra att mäta och utvärdera. Vidare saknar planen datum för när de olika insatserna ska utvärderas och av vem.

Av utredningen framgår att skolmiljön vid Karl Johansskolan inte präglas av trygghet och studiero. Vid skolan bedrivs inte ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. Det är angeläget att åtgärder snarast vidtas för att tillförsäkra elever den trygghet och studiero de har rätt till samt att få ett slut på de kränkningar som förekommer vid skolan. Skolinspektionen vill poängtera vikten av att det förebyggande och främjande arbetet mot kränkande behandling sker fortlöpande i elevernas vardag och att alla som arbetar i skolan har ansvar för att så sker. Skolans årliga plan mot kränkande behandling uppfyller inte kraven på en sådan. Skolinspektionen vill vidare poängtera att skolans ordningsregler inte tagits fram i samarbete med eleverna. Skolinspektionen konstaterar att verksamheten vid Karl Johansskolan inte uppfyller författningarnas krav och huvudmannen åläggs därför att avhjälpa bristerna.

Författning

5 kap. 3, 5 och 6 §§ skollagen

6 kap. 6-8 och 10 §§ skollagen,

Lgr 11 2.1 Övergripande mål och riktlinjer, Normer och värden / Lpo 94 2.1 Mål och riktlinjer, Normer och värden

Särskilt stöd**Bedömning**

Vid Karl Johansskolan ges inte särskilt stöd i den omfattning och på det sätt eleverna behöver och har rätt till.

Rektorn vid Karl Johansskolan ser inte till, om det befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, att behovet skyndsamt utreds och att beslut om åtgärdsprogram fattas.

Beslut

2012-12-04

Dnr 44-2010:4949

6 (8)

Göteborgs kommun ska därför vidta åtgärder så att arbetet med särskilt stöd utformas i enlighet med de krav som ställs i 3 kap. skollagen, Lgr 11 och skolförordningen.

I detta ingår att:

- Eleverna ska ges det särskilda stöd som utredningen visar att de behöver.
- Rektor ser till att beslut fattas om åtgärdsprogram för elever vid Karl Johansskolan i behov av särskilt stöd och att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.
- Rektor ser till att åtgärdsprogrammen är daterade, undertecknade och innehåller en överklagandehänvisning.

Motivering

Av skollagen framgår att om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska hon eller han ges sådant stöd. För en elev i grundskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Enligt läroplanen åligger det rektor att se till att resursfördelning och stödåtgärder anpassas till värdering av elevens kunskapsutveckling som lärare gör.

Ett åtgärdsprogram ska enligt skollagen utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Åtgärdsprogrammen ska vara daterade, undertecknade och innehålla en överklagandehänvisning.

Vid Karl Johansskolan har det enligt rektorerna varit tradition att elever i behov av särskilt stöd lämnat klassrummet för att få detta stöd av t.ex. speciallärare eller assistent. Skolan hade fram till vårterminens slut 2012 en särskild undervisningsgrupp som nu är borttagen. Karl Johansskolan har elever som tillhör en verksamhet som kallas ISV (integrerad stödverksamhet) och eleverna som går i denna grupp har en diagnos inom autismspektrat. Skolan tar emot elever från andra stadsdelar som har behov av att gå i ISV. Rektorerna berättar att från start hade gruppen tillgång till fyra specialpedagoger som skulle finnas till hands för eleverna i den ordinarie klassrumsundervisningen och göra det möjligt för lärarna att räkna till för övriga elever. Intervjuer med rektorer, lärare och elevhälsoteam ger en samstämd bild av att arbetet med eleverna i ISV gruppen inte längre fungerar som det var tänkt, detta bland annat för att specialpedagoger slutat och att skolan fått ta emot fler elever än beräknat. Vid Skolinspektionens besök i verksamheten besöktes en lokal med skylten ISV på dörren, vid tillfället satt det elever i rummet tillsammans med en obehörig vikarie. Eleverna beskriver ISV som ett ställe dit elever går för att få hjälp. Lärarna säger i intervju att deras möjlighet att ge alla elever

stöd och utmaningar är begränsat och att bristen på specialpedagoger för ISV eleverna innebär att de här eleverna inte får det särskilda stöd de har rätt till. Lärarna säger också att ISV eleverna inte längre är med i klassrummet i den omfattning som var tänkt utan de går ibland iväg till ett särskilt rum där sitter en eller några stycken och arbetar tillsammans med någon vuxen.

Intervju med rektorerna visar att skolan just nu utreder 12 elever för att komma fram till vilka elevens behov är och för att eleverna ska få det särskilda stöd de har rätt till. Diskussioner förs mellan rektorerna och huvudmannen om att på nytt starta en särskild undervisningsgrupp för en del av de här eleverna. Vid intervju med elevhälsoteamet berättar de att i dagsläget kan elever med åtgärdsprogram få hjälp av dem i det som kallas "Studiestugan". Lärarna menar dock att det är svårt att få den här hjälpen och de känner inte heller till att det krävs åtgärdsprogram för att komma dit. De tycker också att det tar alldeles för lång tid mellan av dem konstaterade behov av särskilt stöd fram till att stödet faktiskt ges.

Intervjuer med skolans elevhälsoteam visar att åtgärdsprogram inte alltid skrivs för elever i behov av särskilt stöd. Enligt specialpedagogerna har det blivit så utifrån att de har så många elever i behov av särskilt stöd och att arbetet blev för tidsödande. I stället har de använt sig av en egen modell. Inför återbesöket begärde Skolinspektionen in ett antal åtgärdsprogram upprättade vid skolan. En genomgång av dessa visar att skolan måste arbeta för att elevens behov ska motsvara insatta stödåtgärder, dessa ska vara utvärderingsbara. Vidare visar genomgången att uppföljningar görs, i något fall så många som tio stycken. Uppföljningarna måste dock visa på konkreta resultat av tidigare åtgärder och nya åtgärdsprogram ska upprättas om inte åtgärderna visar på att eleven utifrån åtgärderna kommit längre i sin kunskapsutveckling.

Av utredningen framgår att det vid Karl Johansskolan går elever som är i behov av särskilt stöd men som inte får det stöd de har rätt till. Elever inskrivna i ISV:s verksamhet får inte det särskilda stöd och den stöttning kring deras skoldag som är grundtanken med gruppen. Elever vid skolan som har annan inlärningsproblematik får inte heller det särskilda stöd de har rätt till. Skolan upprättar inte alltid åtgärdsprogram för elever i behov av särskilt stöd då beslut om åtgärdsprogram tagits. Skolinspektionen ser allvarligt på att Karl Johansskolan fortfarande uppvisar brister som gäller elevernas absoluta rätt till särskilt stöd och rätten till ett åtgärdsprogram som är upprättat utifrån elevens behov och där insatta stödåtgärder blir utvärderingsbara. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen åläggs att avhjälpa bristen.

Författning

3 kap. 8-10 § § skollagen

28 kap. 16 § skollagen och 21 § förvaltningslagen

Lgr 11 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

Beslut

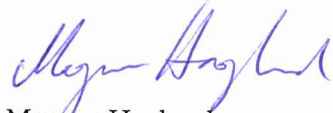
2012-12-04

Dnr 44-2010:4949

8 (8)

I ärendets slutgiltiga handläggning har avdelningsjuristen Johan Kylenfelt deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Magnus Haglund
Enhetschef

Karin Widlund
Undervisningsråd/Föredragande